

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. F. Ioannis Nider Ordinis Prædicatorum Theologi De Reformatione Religiosorum Libri Tres

Nider, Johannes

Antverpiæ, 1611

Pro D. Catharinæ Senensis Imaginibus Disputatio R. P. F. Vincentii
Ivstiniani Antistii Valentini, Ordinis Prædicatorum, S. Theologiæ
Professoris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45728](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45728)

PRO
D. CATHARINÆ
SENESENSIS
IMAGINIBVS
DISPVATIO

R.P.F. VINCENTII IVSTINIANI ANTISTII
Valentini, Ordinis Prædicatorum,
S. Theologiæ Profefloris.

PRO
C. G. L. H. A. R. I. A.
S. E. B. N. E. I. S. I. S.
I. M. A. C. I. M. E. N. S.
D. I. S. S. E. R. T. A. T. I. O.
A. P. O. S. T. O. L. I. C. A. E.
V. I. S. I. T. A. T. I. O. N. I. S.
S. T. E. P. H. A. N. I.
S. T. E. P. H. A. N. I.
S. T. E. P. H. A. N. I.

M

ILLVST^{MO} ET REV^{MO}

DOMINO

MICHAELI BONELLO

ALEXANDRINO

S. R. E. CARDINALI

EPISCOPO ALBANO

ex Ordine Prædicat. assumpto

F. Vincentius Iustinianus Antistius

S. P. D.

VAM QVAM breuis illa,
 & ferè ex tempore edita
 Disputatio, quam olim
 pro diuæ CATHARINÆ
 SENENSIS imaginibus,
 aduersus quædam declamatorem, Hi-
 spanè conscripsi, prudentium censo-
 rum calculo, antequam typis manda-
 retur, probata fuerit: numquam ta-
 men speravi, plerisque Theologis, ac
 Pontificij Cæsariique Iuris prudenti-
 bus,

bus, tam gratam acceptamque futuram, quam ex multorum, & quidem grauissimorum hominum epistolis intellexi. Eius enim lectionem eruditis omnibus placuisse, scripserunt ex nostris Ludouicus ille Granatensis sacrorum huius memorię oratorum Demosthenes, Didacus à Chaues, qui Catholico Regi nostro PHILIPPO II. à sacris confessionibus fuit, Ioannes Cuebas, nunc Episcopus Abulensis, Ioannes Gutierrez eiusdem Regis ecclesiastes, & Timotheus Bothonius hæreticorum apud Genuenses Inquisitor: ex aliis verò, Franciscus Pegna in primis grauis & doctus sacrę Rotę Auditor & hæreticomastix, Ioannes Baptista Cardona Episcopus Dertusensis, Didacus Perez, qui ob eximiam qua in dicendo pollebat vim, Apostolicus prædicator vulgò nuncupabatur, Alphonsus à Villegas homo omni doctrinarum genere excultus, alii que permulti. Sed illam demum ab omnibus merito

pro-

probari posse credidi, postquam tibi
 Illustris. & Reuerendis. Domino (cu-
 ius integritatis & in publicis pertra-
 ctandis negotiis diligentia prudentia-
 que fama Hispaniam totam peruasit,
 ab eo tempore, quo magni auunculi
 tui P I I Papæ V. vt auctoritate, sic
 vita sanctissimi, Legatus in eam veni-
 sti) non ingratum futurum accepi, si
 illam, vt vbiq; gentium facilius in-
 telligi posset, in Latinam linguam ver-
 terem. Aliis igitur studiis, quibus vt
 scis intentus eram, intermissis, Lati-
 nam iam, & nouis argumentis nouis-
 que excellentium auctorum testimo-
 niis locupletatam, confirmatamque,
 in tuo illustrissimo nomine apparere
 volui. Quod vt facerem, non tantum
 mea erga te vetus obseruantia, sed tua
 in diuam CATHARINAM reuerentia
 sæpè me, alias res agentem, adhorta-
 ta est. Neque leue atque obscurum,
 sed grauissimum & clarissimum, ces-
 sisse meis lucubrationibus, quales qua-
 les

les sunt, præmium arbitror; si tibi,
 viro sapientissimo, omniumque vir-
 tutum laudibus cumulatissimo, non
 omnino displicuerint. Diu felix vale,
 Illustrissimi Senatus splendidum lu-
 men, meque tuorum clientum nume-
 ro ascribe. Valentiaë, ex Prædicato-
 rum Cœnobio, Anno M. D. XCVII.

DISPV-

DISPUTATIONIS
 ARGUMENTVM,
 ET INDEX
 ad Lectorem.

VIDAM admodum gratus
 plebi concionator (cuius &
 nomen & Ordinem silere pla-
 cet) omnes qui diuæ CA-
 THARINAE SENENSIS
 imagines sacris stigmatibus illustratas pin-
 gerent, aut haberent, anathematis reos fa-
 ciebat. §. 1.

Vt autem aculeos, quos in auditorum
 animis infixit, eruamus; in primis statui-
 mus, nec quemquam Diuum ob recepta
 stigmata sanctiorem esse aliis quibus illa mi-
 nimè concessa fuere, nec beatum Franci-
 scum agrè laturum, si veritate nixi, di-
 uam CATHARINAM eis donatam fuisse
 asseruerimus. §. 2.

Mox planum facimus, illum conciona-
 torem

torem Episcoporum sibi & fidei censorum potestatem usurpasse. §. 3.

Sed quoniam ipse quadam SIXTI IV. Bulla, tamquam tabulis obsignatis, imaginum illarum pictores & cultores premebat, neminem iam illa astringi ostendimus. §. 4.

Idque ex septem capitibus demonstramus. §. 5.

Quorum precipuum, & caput est, Sixtinam legem partim ab ipso latore, partim ab INNOCENTIO Octavo, succedentibusque Pontificibus, reuocatam esse. §. 6.

Qua in re à nobis stant, excellenti ingenio viri, qui Sedis Apostolicæ, eiusve ministrorum facultate, libros ediderunt, in quibus, Catharinam stigmaticam Dei ancillam fuisse, perspicuis verbis docent, tametsi ut pingere, ita quoque id scribere vetitum olim fuisset in eadem Sixtina Sanctione. §. 7.

Neruosius tamen id ipsum probatur, quia sapientissimi homines, non tantum nostri,

nostri, sed aliorum quoque Ordinum, etiam Minoritici, Professores (ex quo nulla suspicio est eos amicitiae causa mentiri) quibusdam aliis Divis patentia stigmata impressa fuisse, litteris monumentis que mandarunt, quod stante SIXTI præcepto eis integrum non erat. §. 8.

Ne tamen hac occasione nonnulli viri aut femine, qui summam nequitiam religionis simulatione contegunt, hanc stigmatum gloriam, superbia stimulis incitati, sibi mendaciter arrogent; contra tantum scelus, gravissimis verbis rationibusque agere placitum fuit. §. 9.

Sicut etiam aduersus immodicas stigmatum beati Francisci & B. Catharinae laudationes. §. 10.

Sed cum de re Ciceroni prorsus ignota disputare instituerimus, nemini mirum videatur si quibusdam vocabulis interdum utamur, quæ apud ipsum minimè reperiuntur. Nam vel ipsemet ob eandem ferre causam, in Philosophicis quæstionibus explicandis simili licentia, præter Rhetorum

rum morem & consuetudinem, sibi utendum fuisse non semel fatetur: Et nos libro 8. Dialecticarum institutionum cap. 15. firmissimis rationibus, plurimisque, tum eiusdem Ciceronis, tum Quintiliani ac diui Aurelij Augustini testimoniis, ita fieri oportere demonstravimus.

PRO

PRO
 D. CATHARINÆ
 SENENSIS
 IMAGINIBVS

R. P. F. VINCENTII IUSTINIANI ANTISTII
 Ordinis Prædicatorum Theologi

DISPUTATIO.

§. I.

EMINEM ignorare arbitror, beatum Raymundum Capuanum lib. 2. rerum à diua Catharina gestarum litteris mandasse, eam, cùm Pisis, ante Domini & Seruatoris nostri Iesu Christi è Cruce pendentis imaginem, humiles ac supplices preces funderet, & quinque sanguineos radios ab illius vulneribus directò in suas manus latusque tendentes animaduerteteret, confestimque ea res quorsum pergeret, & quantum sibi splendoris & gloriæ inter mortales allatura esset intellexisset,

Cc 2.

sum-

summa eaque sanctissima cordis demissione, pioque affectu postulasse, ne vulnerum in suo corpore signa apparent: statimque radios, qui antea cruenti videbantur, in fulgorē verfos, illas eius corporis partes transfixisse. Et quidem cum Raymundus, ut eximia sanctitate præditus, à cælorum Regina diuæ Catharinæ cordis conscientiaque iudex datus sit, & illi ita charus extiterit, ut ad cælestis vitæ gaudia euolans, protinus eum inuiserit (quemadmodum in publicis canonizationis eiusdem Catharinæ litteris recitatur) profectò fides tanto patri haberi debet: præsertim cum Pius II. eximia virtute & integritate Pótifex in Horariis precibus, quas in ipsius Virginis laudem nobis dictauit, id ipsum his verbis enarret:

*Quem laet virtus, facinusq; clarum,
Quo nequit dici sanctius per orbem?
Vulnerum formam miserata Christi,
Exprimis ipsa.*

In quodam etiam elogio, quo idem Pontifex quadraginta sex versibus hanc Virginem exornauit, sic loquitur:

*Pane resecta sacro, caelesti pane salutis,
Illa crucem memori portans sub pectore
semper,
Stigmata passa fuit, dictu mirabile,
Christi.*

Duo-

Duobus his grauissimis testibus, qui nulla exceptione eleuari poterant, cum fidem à nemine abrogandam esse, nostri pro certo haberent, eam, cum primùm stas cærimoniis in Diuas à Pio I I. relata fuit, stigmatibus ornatam depinxerunt. Grauiter id molestèq; tulerunt ij qui multum è sancti Francisci gloria detrahi existimabant, si Catharina stigmatibus insignita in templis collocaretur. Nam quod ipsi tãquam proprium & singulare diuo Francisco collatum beneficium prædicauerant, communicari aliis minimè ferendum putabant. Sed quamuis angerentur animo, Pij tamen qui ad Ecclesiæ clauum sedebat metu, impatientiam intra viscera continebant. At illo eiusque successore Paulo I I. ex hac luce subtractis, Sixtum IV. (qui è sacra Franciscanorum societate fuerat) adeunt, quoddamque eius decretum impetrant, in quo anathemati subiiciebat, omnes qui imagines illas infra annum minimè delerent, aut in posterum absque Apostolicæ Sedis facultate, Diuorum quemquam, præter Franciscum, cum stigmatibus depingerent, vel illis ornatú fuisse scriberent, aut in concione affirmarent.

Eo decreto abutens quidam Turiasonensium declamator, ceteroqui pius, sed ignorans quanta esset veteris consuetudinis vis

ad legum feueritatem mitigandam, extinctum olim bellum instaurauit: & quasi iam omnia auditorum peccata suis concionibus emendasset, nihilque aliud quod ad Dei sanctissimi obsequium pertineret, suadendum restaret; totam Dicecesim, in qua passim huiuscemodi imagines reperiiebantur, commouit, & populares suis colloquiis concionibusque turbauit, eos à piorum contubernio exclusos denuntians. Neque eos solum, sed cunctos qui historiam sanctæ Catharinæ à Patre Antonio à Pegna olim Hispanæ conscriptam, & nuper Salmanticæ Hispanicæ excusam, apud se rerinerent: quoniam id ipsum, quod beatus Raymundus de inclyta illa Virgine asseruerat, referret. Cumque vulgi assensu, & populi approbatione inter illustres concionatores haberetur, facile, quod optabat, auditoribus, tametsi Catharinæ studiosissimis, persuasit.

§. II.

QVAMVIS autem optimè nouerim Ecclesiæ fortunas non in eo positas esse, vtrum ne Franciscus solus, an Catharina quoque stigmata Christi receperit, neque pro hac illave parte tamquam de vita dimicandum putem: tamen quia ab antiqua honoris possessione Catharinam deturbare, absque

que magno bonorum detrimento & scandalo fieri nequit; & scrupulus ab eo declamatore, in vulgi animum iniectus, plurimorum vexat ingenia; operæpretium me facturum putavi, si quoad eius potero breuiter, tum id quod in controuersia est, pro mea tenuitate dilucidè explicem: præsertim cum minimè desint, qui sopitam temporis diurnitate litem, malo cōsilio, aut potius nullo, in Hispania excitare cupiant. Itaq; oportet non tantum dissidij ramos abscindere, sed radicum etiam fibras diligenter euellere.

Sed prius lectorem neutri parti addictum (quo nunc opus est mihi) admoneo; stigmata non esse euidens signum, quo probari possit, quemquam sanctiorem fuisse, quam illos qui ipsis caruerunt. Hæreticus enim esset, qui Franciscum beatissimæ Dei genitrici præferret, vel æquaret, vel parum ab ea superari contenderet, quamuis eius corpus nullis vulneribus transfossus fuerit. Qui verò illū diuo Petro, vel Paulo, aliisve Apostolis parem faceret, si non in hæresis, at saltem in temeritatis notam incurreret, censure diuo Thoma lectione quinta in cap. 8. Epistolæ ad Romanos, & tertia in caput 1. eius quæ ad Ephesios inscribitur; & tamen ea, de quibus nunc agimus, Franciscana

Redemptoris stigmata, nequaquam gesta-
 uere, sed alia planè optabiliora. Ea scilicet,
 de quibus Paulus Galatis scribens gloriatur:
*Ego, inquit, stigmata Domini Iesu in corpo-
 re meo porto.* Equidem quid alij agerent ne-
 scio: mihi tamen (quamuis Francisci pedes
 libentissimè oscularer) si optio detur, vtrum
 Iesu Christi veneranda stigmata, Pauli in-
 star habere malim, an Francisci; Pauli eli-
 gam: id est pari charitate qua Paulus, tot pro
 Christi nomine supplicia perpeti, quot vel
 diuus Lucas Actorum cap. 13. 14. 16. 23. &
 24. eum perpeffum fuisse recitat, vel ipse-
 met Paulus ad Ephes. cap. 4. ad Colossen-
 ses cap. etiam 4. primæ ad Theffalon. 1. &
 secundæ ad Timoth. 3. narrat: potissimùm
 verò 2. ad Corinth. cap. 11. cum ita ait: *In
 laboribus plurimis, in carceribus abundan-
 tius, in plagis supra modum, in mortibus fre-
 quenter. A Iudæis quinquies quadragenas
 una minus accepi, ter virgis cæsus sum, semel
 lapidatus sum: & ea quæ deinceps enume-
 rat. Quibus si addas caput Romæ pro Sal-
 uatoris gloria amputatum, agnosces sanctif-
 sima diui Francisci vulnera populo quidem
 plausibilia fuisse, Paulina verò, & habenti
 securiora, & toti Ecclesiæ vtiliora extitisse,
 ac Deo ipsi (vt existimo) gratiora. Sed
 quid ego meum hîc iudicium, quasi ali-*
 cuius

cuius momenti sit, profero? Num vniuersa Ecclesia (quæ propter magnam bonorum penuriam in maxima nunc rerum caligine & perturbatione versatur) si Christus ei ad Dei nomen per totum orbem circumferendum, ad instaurandam ecclesiasticam disciplinam, ad deprauatos populi mores corrigendos, ad hæresum flammam restinguendas, ad ethnicos fidei dogmatibus imbuedos, Paulum aut Franciscum, pro eius arbitratu, se ei restitutum polliceretur, in deliberatione poneret, vter sibi postulandus esset? Profectò non tacitis vocibus, sed ingenti ac communi acclamatione, vel iurata responsoderet, se Paulo magis egere, quàm Francisco. Paulum illa omnia celerius cumulatiusque perfecturum, quàm Franciscum. Apostolo enim omnes Deo sacratarum societatum conditores cedere, & fasces summittere oportet. De quo si quis dubitet, pœna dignus est, nisi ipsum excuset inscitia.

Ergo nec qui Catharinam stigmaticam fuisse asserunt, eam protinus Francisco æqualem esse autumant; nec qui negant, eam illo minorem existimare debent. Quemadmodum licet beata Osanna, nostri sodalitij Tertiaria, quam Leone X. coniuente Mantuani augustè sancteque, venerantur, spineam ex carne coronam, regio diademate glorio-

C c 5 tiorem,

fiorem, à Christo acceperit; haudquaquam præfertur Agneti martyri illustrissimæ, quæ plurimis & maximis à Deo cumulata fuit beneficiis, non tamen isto. Idem prorsus de beata Clara à monte Falcone Augustiniana censemus, in cuius corde Iesu Christi in crucem acti eiusq; suppliciorum expressa imago extat, in præcordiis verò tres lapides inuenti fuere, qui numero atque pondere, sanctissimæ Triadis mysterium quasi ad viuum (si ita loqui licet) exprimunt: ad cuius miraculi perennem memoriam conseruandam, Nicolaus Quintus supremi sacerdotij munere fungens, piissimas preces cōscripsit: nec tamen continuò eam diuo Hieronymo, aut Petro Martyre, aut Bonauentura beatiorem esse credere oportet. Nam gradus eius beatitudinis, quam Theologi essentialem vocant, non ex his Dei beneficiis desumuntur; sed ex minore, maioréve charitate: cui ex æquo respondent luminis gloriæ & visionis perspicuæ Dei momenta & pondera.

Præmonitum etiam lectorem volo, Sanctos, cum omnis ambitionis expertes sint, falsis non capi honoribus; & cum inuidentiæ vacent, aliena felicitate gaudere. Quare si Catharina stigmatibus caruit, haudquaquam volet sibi affigi: si habuit, non erit molestum Francisco, huiusmodi laude eam
à do-

à doctis ornari; sed lætabitur potiùs seraphicam Christi sponsam ita depingi. Beatissimum igitur Patrem Franciscum, cui ego in hoc negotio primas defero, minimè offendam; si quod probabiliter sentio, dilucidè explicauero. Ipse enim tamquam egregius Pauli discipulus, qui omnes sui similes fore optabat, non modò Catharinæ, sed aliis etiam similia dona à Deo optimo maximo concessa fuisse libentissimè feret: & si nobiscum versaretur, sui que in hac parte nimium seueros ac rigidos defensores audiret, argueret eos, vt Numerorum 11. cap. sanctus Moyse Iesum Naue reprehendit: *Quid, inquit, emularis pro me? quis tribuat vt omnis populus prophetet, & det eis Dominus spiritum suum?* Quod de Francisco dixi, opinor etiam de eruditis & religiosis eius filiis, quorum ingens semper fuit erit que numerus. De aliis verò, si qui fortè sint, qui nec doctrina nec sanctitate polleant, ac proinde hanc felicitatem Catharinæ inuideant, nulla me cura sollicitat; quamuis minimè dubitem, me in eorum reprehensionem, velim nolim, incursum.

§. III.

QUOD autem ad illum attinet declamatorum, Episcoporum auctoritatem potestata-

testatemque sibi eum vsurpasse dico. Ipsorum enim munus est lata à Diui Petri successoribus anathemata promulgare, & excommunicatos populo denuntiare. Priuatis autem concionatoribus (nisi de iure & facto absque vlla dubitatione cōstet) nequaquam licet similia aggredi: meritoque temerarij iudicantur, qui hanc (vt vocant) iurisdictionem furripiunt. Iam verò libros semel euulgatos publicè interdicere, ad sacrum Inquisitionis tribunal spectat, nō ad vulgares concionatores: idque præsertim de libro Antonij à Pegna; cum bis excusus fuerit auctoritate Catholicæ Maiestatis, eiusque Regij senatus, qui non ita oscitanter (vt ille existimabat) libros examinari permittit. Quid? quod opus illud, simul atque editum est, dicatum fuit Archiepiscopo & Cardinali Toletano Francisco Ximeno à Cysneros Minoritæ, qui ob immaturam Philippi Regis eo nomine primi mortem omnia Castellæ regna quasi Interrex administrabat; & nostro Fr. Didaco à Deza generalis Inquisitoris munere se abdicante, supremus in eisdem regnis hæreticorum censor constitutus fuerat. Qui licet diuæ Catharinæ ita addictus esset, vt eius epistolas suis impensis, in Hispanam linguam translatas, typis mandari, ac per omnia monasteria gratis distribui iussisset:

rit:

rit: tamen si ipſius Sixti (qui ante viginti plus minus annos è vita diſceſſerat) ſanctionem vires adhuc habere putaffet, ſub anathemate prohibuiſſet librum illum legi. Quod cum vir in Theologia doctiſſimus, eccleſiaſticiq; iuris peritiſſimus, minimè egerit; dubitandum non eſt, Antonij à Pegna opus abſque piaculo tunc excudi, vendi, legiq; potuiſſe, hodieq; poſſe.

Porro ſi, vt Dialectica iubet, Turiaſonenſis ille ſibi conſtitiffet, debuiffet non modò Patrem Antonium, ſed alios etiam innumeros ſcriptores grauiffimos condènare, qui idem omnino, quod ille, poſt Sixti tempora ſcripſere. Sunt autem, Laurentius Surius Carthuſianus, cuius opera Pius ille V. ob vitam ſanctiſſimè actam meritò in numina referendus, plurimùm commendauit, Alphonſus à Villegas parte ſecunda hiftoriæ Sanctorum, Robertus à Licio Franciſcanus Epiſcopus Aquilanus in ſermone (ſi ita concionem appellari placet) de laudibus diuæ Catharinæ Senenſis, Franciſquinus Vicecomes, Minoritarum noſtræ ætatis gloria, in ſermone Paraſceues, Conſtantius Felix in hiftorica Ephemeride, Nicolaus Manerbius in vitis Sanctorum, Ioannes Pinus Tolofanus in illuſtrium feminarum Catalogo, ac demum Thomas Bozius Eugubinus in præclaro

414 DE D. CATHARINÆ SENENSIS
claro de signis Ecclesiæ opere. Nostri autem
qui idipsum testantur, vix numerari queunt.
In quibus, post beatū Raymundum ac san-
ctum Antoninum Archiepiscopum Floren-
tinum (qui Sixtum I V. ætate præcessere)
præcipui sunt, Ambrosius Lancelotus Ca-
tharinus, cognomēto Politus, patria Senen-
sis, olim Iulij III. in ipsius adolescentia ma-
gister, postea Episcopus Minoricēsis, & tan-
dem Compſæ Archiepiscopus, in Notatio-
nibus quibus beati Raymūdi Capuani opus
locupletavit, Pater Ludouicus Granatensis
flumen orationis aureum fundens, Baltha-
sar Sorio, quo ad eluendas per Pœnitentiæ
sacramentum animi sordes Adrianus VI.
cū Dertusensis Episcopus erat, vtebatur,
Guillermus Ebroicensis ac Thomas Truxil-
lus in publicis Sermonibus quos de hac san-
ctissima Virgine habuerūt, Didacus à Rosa-
rio, & Thomas à Vesac gentilis meus in eius
actis, ac denique Felix Castelfrancus, & Se-
raphinus Razius in historiis Ordinis nostri.
Hos omnes, non leui Ecclesię incommodo,
exterminari oporteret, si Patris Antonij co-
dex esset comburendus. Nec flammam e-
uaderent, tum Dominicanum Breuiarium
à Iulio I II. probatum, tum Martyrologium
nostrum Romæ excusum anno post Chri-
stum natū 1558. apud Antonium Bladium
typo-

typographum (vt aiunt) cameralem. Nam pridie Kalen. Maij sic habet: *Roma sanctæ Catharinæ Virginis. Hæc de ciuitate Senensi oriunda à Christo visibiliter annulo desponsata, dolorumq; eius & vulnerum particeps effecta, vitam ab omni mortali crimine duxit immunem.* Idem Martyrologium Chalographis datum est Salmanticæ an. 1579. præcedente iudicio, tum optimorū Patrum nostrorū Ioannis Gallo Salmantinæ Scholæ, vt appellant, Cathedratici, ac Petri Hernandez, qui Concilij Tridentini Theologi extitere, tū doctissimi viri Laurentij à Villauincenio Augustiniani, asserentis nihil non sanctum in eo contineri. Proculdubiò etiam atq; etiam bonus ille vir cogitare debuisset, cum nulli ab Ecclesia interdictum sit, ne hos libros legat, haud sibi licuisse Antonij opus damnare. In hoc tamen laudandus est, quòd nostris argumentis de sententia deductus, in frequentissima concione palinodia vsus fuit.

§. IV.

CONFIRMANDVM est igitur iam, quod de ipsarum imaginum cultoribus pictoribusq; sentimus: nimirum eos nullo ob id anathemate irretiri, nulla peccati labe contaminari, quia illud Sixti mandatum neminem

nem astringit. Cum autem Aristoteles, qui non minus docendi arte quàm ingenti abundantia præstitit, doceat eos qui placitum aliquod stabiliendum suscipiunt, primum debere ostendere verum esse, ac deinde causas cur verum sit tradere: ostendam primò Sixti I V. edictum vires omnes amisisse; deinde, cur amiserit explicabo. Et quidem prorsus elanguisse hinc colligitur, quòd qui anathematum indices edidere, nullam eius mentionem faciunt. non Cardinalis eruditissimus Caietanus, non Silvester Prieras Sacri palatij Magister, non Ioannes Tabienfis Inquisitor Bononiæ, non Bartholomæus Fumus hæreticorū apud Placentinos censor, non Petrus Martyr Coma Episcopus Elnensis, non denique Ioannes à Pedraza, qui omnes post Sixti mortem in sacris diis enumerandis nimij potiùs, quàm parci fuerunt. Sed ne quisquam eos Ordinis sui amore astute hanc pontificiam legem reticuisse existimet, consulat doctore egregium Martinum ab Azpilcueta in Enchiridio, Paulum à Palacios in scholiis ad Summā Caietani, Paulum Borgatium Episcopum Nemouicensem de censuris, Martinum Alphonsum à Viualdo in secunda parte Aurei Candelabri, ac Ioannem Baptistam Antonutium Augustinianum in Cathéchismo Archiepiscopa-

scopatus Neapolitani, & eam minimè reperiet. Sed cur obsecro in his auctoribus recensendis immoramur? nōne vel ipsi Minoritæ illam, quasi depressam iam, & dissipatam, præteriere, velut Angelus à Cluasio eiusdem Sixti Commissarius, Ioannes Baptista de Salis, qui etiam Sixto viuo scripsit, ac Pater Alcocerius in suo libello, quem appellat Confessionarium? Cui igitur in mentem veniet tot clarissimos viros in hac sola excommunicatione dormitasse, cùm in aliis non modò singillatim recensendis, sed etiam explicandis, fuerint vigilantissimi?

Vim tamen huius argumenti expendamus. Etenim Robertus à Licio (qui, vt constat ex Concione quam in diui Bernardini laudè habuit, librum Concionũ post sancti Bonauenturæ apotheosim, quæ in annum millesimum quadringentesimum octuagesimum secundum, edito scilicet iam illo Breui, inciderat, composuit) in Oratione de hac sanctissima Virgine, scribit non esse intolerabile ipsam illustrari signis in manibus atq; pedibus, si solùm id fiat animo innuendi eam Redemptoris nostri dolores pertulisse, non tamen vt credatur eam perispicua & euidencia stigmata D. Francisci instar habuisse. Quo dicto statim multis argumentis probare contendit, id hoc sine haudqua-

D d

quam

quam fieri debere: cumque fortiùs ceteris omnibus potuisset desumere ex Sixti IV. decreto; ne tamen cupidè contra iustitiam pugnasse videretur, recens illud atque nouum, & quod maximè erat in promptu, siluit. quia videlicet intelligebat, nullis iam viribus pol- lere; fortè quia vel ab ipsomet Sixto durum iudicabatur. Accedit eòdem, quòd cum il- lis temporibus in vnum corpus coniceren- tur sacræ illæ sanctiones, quibus, quoniam extra antiquiora iuris volumina vagantur, Extrauagantium nomen impositum est, & postremus Pontifex, cuius Extrauagantes in illo referuntur, fuerit ipse Sixtus, vt patet ex quatuor illis quarum hæc sunt initia; *Cum præcelsa, Graue nimis, Quemadmodum ope- rosi, & tandem, Etsi Dominici*; hæc tamen quæ de stigmatibus agit, & omnibus illis, tertia dempta, antiquior est, reticetur: quia nimirum etiam viuentè videnteque Sixto, ac vt ego quidem reor volente, conciderat.

§. V.

CAUSAM verò ob quam antiquata fue- rit, nec iam quemquam obliget, etsi minimè teneat reddere; tamen ne quid præ- mittam, & quia id mea sponte promisi, liberaliter reddo, imò prodigè: cum non vnã tantum, verum septem in medium pro-

proferam. Vt enim sacrarum profanarumq; legum periti obseruant, totidem sunt (nisi quæ me fugiant) præcipuæ causæ quibus lex aliqua tollitur: nimirum si obreptitiè, subreptitiève (id est tacita veritate, aut suggesta falsitate) fuerit impetrata, si non sit ad iuris præscriptum promulgata, si non recepta, si eius ratio omnino cessauerit, si aduenerit tempus exceptionis positæ in ipsamet lege, si contraria consuetudine abrogetur, ac postremò si à legislatore ipso rescindatur. Et cum harum rationum quæuis ad legem antiquandam sufficeret; ad hanc abolendam, omnes quasi dato signo concurrerunt. Etenim subreptitiè obreptitièq; impetrata, neque promulgata fuit, neque recepta, eius causa cessauit, tempus exceptionis aduenit, cõmunis eam consuetudo explosit, & quod caput est, per Summum Pontificem rescissa fuit. Singulatim cuncta probabimus, si lector Aristot. pareat, qui 1. Ethic. lib. cap. 3. atque 7. non omnia accuratè subtiliterque Mathematicorum more demonstrari posse docet, sed pro subiecta materia vim argumentorum expendendam esse. A qua planè lege neque Cicero noster dissentit.

Subreptitiè impetratam dixi, quia interuentu rogatuq; procuratoris Minoritarum concessa fuit, vix auditis Prædicatoribus,

quorum erant partes pro sanctæ Catharinæ iure respondere; totaque innititur accusationi, ab illo acriter & criminose contra pios Catharinæ laudatores propositæ: quæ, præterquam quòd beati Raymundi testimonium, & Pij Papæ I I. elogium silentio inuoluit, multa falsa continebat. Afferuit etenim nostros docere, Catharinam eodè modo stigmata recepisse, quo & Franciscus, imò veriùs illo, quod proculdubiò nunquam somniauerant. Præterea Catharinam stigmatibus caruisse probauit, quoniam Pius Secundus in publicis litteris, quibus eius in sanctas Virgines relationem testatâ esse uoluit, nullam de ipsis mentionem fecerit. Quo argumento, si quid firmitudinis habuisset, probaretur etiam nec Franciscum illa recepisse; quoniam Gregorius IX. in litteris, quibus ipsum cælitibus aggregatum fuisse pronuntiat, ne semel quidem ea nominauit. Addidit denique, Patres Minores non cœpisse diuum Franciscum ea forma depingere, donec à Romano Pontifice id fuit permissum, ut ex variis Apostolicis decretis manifestè constabat; quorû similia quia nondum pro imaginibus Catharinæ impetrata fuerant, iure illas delendas esse. Et tamen si accuratè legantur omnia Pontificia scripta, quæ de diui Francisci plagis agunt, perspicuum

cuum fiet, pios eius sectatores non obtinuisse prius peculiarem facultatem ad illum ita pingendum; quin potius ex eisdem apparebit, ut primum in Sanctorum album illatus fuit, eius imagines eiusmodi notis insignitas populo fuisse propositas: & cum quidam rei nouitate permoti, ipsos reprehenderent, Gregorium IX. & Alexandrum III. respondisse, eos nequaquam temerarios fore iudicandos, quandoquidem Franciscus stigmata habuerat. & ne innuunt quidem illos impetrata à Sede Apostolica potestate id aggressos, cum nulla ratione aptius defendi potuissent, quam ex illa, si concessa fuisset, facultate. Falsa igitur narratione criminationeque, bonus ille procurator censuram impetrauit, aut extorsit. Itaque legis & censurarum fundamenta, tamquam in aqua posuit. Quod quoties vsuuenit, libenter Pontifices suas leges, tamquam non ritè rogatas tollunt; easque minimè obseruari, aut pœnas in eis præscriptas nequaquam infligi, haud grauatè ferunt.

De promulgatione autem nil est quod timeamus, quando nec in antiquis Ecclesiarum tabulariis reperitur, eam in quoquam Episcopatu fuisse promulgatam; nec positam videamus in corpore Iuris, ut alias Sixtinas leges, nec ab iis, quos populari voca-

bulo Summistas nominamus, relatam.

Præterea non fuisse, aut esse usu receptam, ex eo intelligi potest, quòd vbique gentium apud laicos & clericos, tam sæculares quàm omnium pænè Ordinum Professores, ac præsertim Carthusianos (quos beata Catharina vehementer dilexit) veteres atque noue eius imagines, cum huiusmodi notis comperiantur. Nec vllus prudens sacerdos interrogat eos, quorum exomologesim audit, num penes se eas habeant: & si habeant, ob eam solùm causam eis absolutionis beneficium denegat. Frequentiùs verò reperiuntur in Ordine Prædicatorũ, qui perpetuò Apostolicæ Sedi ad nutum obsequens fuit: quod cum multis argumentis probari possit, hoc erimus contenti vno. Celebrato enim sacro Tridentino Concilio, pleriq; Ordines multa, & quidem Ætæna ipso grauiora onera sibi fuisse imposita querebantur; nostra verò Sodalitas generalia comitia Bononiæ sub Patre Vincentio Iustiniano, postea pro suis in Ecclesiam meritis in Cardinalium ordinem cooprato, celebrans, non modò conquesta non fuit, sed leges edidit tanta erga sacrum Concilium reuerentia, tanta obseruantia, tantaque pietate, vt Illustrissimi Cardinales ad Oecumenicæ Synodi dubia explicanda designati, eas quibũsdam Ordinibus, tamquam

quam speculum & exemplar quod ipsi in
condendis sanctionibus imitarentur, propo-
suerint. Sed ad controuersiam redeamus.
Senis in Ecclesia sancti Dominici, cui à
campo Regio nomen est, vidimus elegan-
tem huius Diuæ effigiem cicatricibus orna-
tam, & Pium II. digito eam indicantem,
ac ita alloquentem:

*Vulnerum formam miserata Christi
Exprimis ipsa.*

In publicis quoque supplicationibus, eius-
dem Virginis sodales, vexillū deferunt eius
stigmatica forma insignitum. Quin etiam
in eadem ciuitate summa religione serua-
tur sacrum illud Iesu Christi simulacrum,
ante quod Pisis orabat, quando stigmati-
bus donata fuit.

Quàm autem efficax argumentum pe-
tatur ex piorum hominum usu & consue-
tudine, circa legum Pontificalium obserua-
tionem, perspicuè agnoscitur ex diuo Anto-
nino, sui æui Theologorum Iuris peritissi-
mo, Iurisq; peritorum (vt temporibus illis)
Theologiæ scientissimo, cùm de alio quo-
dam Calixti III. præcepto suam exponit
sententiam tertia Historiarum parte, tit. 24.
cap. 12. non procul à fine.

At præteriisse legis Sixtinæ causam, ne-
mo ambigat; quoniam eam ipse Pontifex

conditam esse ait ad discordias exterminandas : illæ autē iam penē conticuerunt, quoniam ferē omnes docti Franciscani, rei veritate perspecta, & quotidiano earumdē imaginum aspectu, mitiores effecti, suorum animos bonis rationibus deliniunt. Nec desunt qui ingenti gaudio easdem effigies completantur, vt egit beatus Pater Nicolaus Factor Valentinus, columbina vereque Franciscana mansuetudine clarus, cum in nostro cubiculo earum vnā Romā aduectam conspexisset. Quod si, vt fit, illitteratorum quisquā æmulatione percitus exandescat, non poterit graues in populo discordias excitare. Etenim cum post sacrum Concilium Tridentinum magna sit Episcoporum in his discernendis auctoritas, facile huius generis turbulenti homines compescuntur, præsertim in Hispania ; cuius Inuictissimus Rex statim iubet, pacis turbatores à suis Prælatiis haud leuiter puniri. Valentia mercatorem quemdam duo Monachi, tamquam à fidelium communione segregatum, acerbè nimium & imperiosè obiurgarunt, quod similes imagines venderet ; sed ab Archiepiscopi vices gerente grauissimè reprehensi, ne hiscere quidem postea ausi sunt. Quod etiam in quouis alio Episcopatu fieri poterit. Iam verò præcipua illius mādati causa fuit,

ne quisquam putaret Catharinam stigmata,
quæ oculis cerni & manibus cōtrectari pos-
sent, recepisse; quemadmodū beatus Fran-
ciscus. Sed hic error metuendus non est,
cū disertissimis verbis nostri aliud doceat.
Cū itaque recesserit iam generatim legis
causa, nihil superest cur ea adhuc constri-
ngamur, vt in aliis & quidem multò grauiori-
bus legibus experimur. Iusserat olim Adria-
nus Papa I. cap. Sextam, de consecratione,
dist. 3. ne humani generis reparator vt agnus
depingeretur: quod etiam habetur in sexta
Synodo generali, canone 82. notatque ibi
auctor Summæ Conciliorum, tunc etiam
præceptū fuisse, ne vllus Spiritum sanctum
vt columbam pingeret. In Concilio quo-
que Niceno secundo actione 4. & 5. lauda-
tur beati Germani sententia, Patrem non
esse pingendum, sed Christum quā homo
est. Quam opinionem sequi videtur B. Da-
mascen. lib. 4. Fidei orthodox. ca. 17. & S. Au-
gustin. cap. 7. lib. De fide & symbolo. At
quid vſitatus obsecro est, quā Christum
vt agnum, Spiritum sanctum vt columbam,
& Patrem vt grauissimum senem, vulgò
spectandos proponi? Num eos qui ita diui-
nas personas efformant sceleris arguemus, vt
faciunt improbi Lutherani? Minimè verò.
Quin potius laudem coram optimo & ma-

D d 5 ximo

ximo Deo, hominibusque, mereri profitemur, cum ex plurimis sanctorum Patrum testimoniis (quæ quando cum Catholicis agimus recensere non oportet) constet eas imagines in summo honore & veneratione perpetuò habitas fuisse: & Ecclesia Romana, quæ columna & firmamentum est veritatis, cereas Agni figuras, quarum multæ diadema Saluatoris, & quinque vulnera in pectore & pedibus habent, benedicere, & tamquam sacra amuleta nobis tradere soleat. Quid igitur ad illa Sanctorum testimonia respondebimus? dicemus planè, illis temporibus ad vitandas hæreses Anthropomorphitarum, & aliorum quorundam perduellium, qui Ecclesiam Christi aperto Marte vexabant, id fuisse præceptum. Extinctis verò illis, absque vlllo nouo decreto quod illa priora tolleret, potuisse, ac posse Patrem, Spiritum sanctum, & Filium ita efformari. Quemadmodum etiam in quibusdam sacris vocabulis contigit. Nam ex sexto anathematismo quinti Concilij Constantinopolitani, & ex sexto etiam anathematismo edicti Imperatoris Iustiniani, atque ex Euarigrio cap. 2. lib. 1. tandemque ex Ioanne Damasceno cap. 12. lib. 3. De fide Orthodoxa, compertum habemus Ecclesiam tempore quo Nestorij hæresibus impetebatur, non
admo-

admodum probauisse, Redemptoris nostri matrem vocari Christotocon, sed Theotocon; quamuis sciret vtrumque nomen illi aptissimè conuenire. Sicut enim Redemptor ipse, verè est Deus, verè est Christus; ita quoque cæli Regina Theotocos est, & Christotocos. Quo nomine illam appellamus in perdulci illo versiculo: *Sancta Maria, mater Christi, audi rogantes seruos.* At Nestorio in tartara demerso, eiusque sopitis, vel potius iugulatis erroribus, non oportuit docere populum, Mariam posse appellari Christotocon. Ad eundem ferè modum, cum vix nunc cuiquam in mentè veniat, diuam Catharinam eo modo gestasse vulnera quo Franciscus, iam absque vlllo scrupulo ita potest depingi. Sed dices: Saltem aliquis imperitus falli potest, conspectis beatæ Catharinæ stigmatibus. O grauissimum & firmissimum argumentum! quasi verò qui nunquam sacris concionibus interfuit, nec vllum cum viris doctis commercium habent, visa Patris cælestis imagine, suspicari non queant, eum esse hominem; & tamen nemo Catholicorum, ob id sanctæ Trinitatis figuram condemnat.

Age verò, tempus exceptionis legis, nimirum nisi Pontifex facultatem concesserit, aduenisse dubitabimus, cum non modò

in Italia & Hispania, sed in Gallia etiam atque Flandria, & aliis Germaniæ Episcopatibus, in quibus adhuc Romanæ Ecclesiæ dogmata piè & religiosè coluntur, tales imagines venales habeantur, & ab eiusdem Virginis cultoribus honorentur? Quin etiam in Peruana Mexicanâque regionibus, & in toto Orbe nouo, idem fieri audiuius, ex integerrimis & religiosissimis Patribus, Ioanne de la Iust, & Augustino Auila à Padilla, viro eloquentiæ laude præcellenti, cum ad generalia Ordinis nostri comitia in hanc Valentiam domû anno præterito conuenissent. Id autem minimè fieret, nisi Pontifices Maximi tacitè vel expressè consensissent: præfertim cum Pius ille V. cuius egregiè factorum nullis sæculis est interitura memoria, tam ante Pontificatum quàm in ipso Pontificatu, frequētissimè eas viderit; & Sixtus V. Franciscanus, qui à puero multis in locis easdem conspexerat, & nostrum hoc opusculum dum Cardinalis esset perlegerat, facileque tam illas, quàm hoc, in Apostolici gradus culmine constitutus à tota Ecclesia repellere potuit, nil minùs curauerit. Doctissimorum autem vtriusque Iuris consultorum constans sententia est, quãuis non omnia quæ à Christi Vicario tolerantur, sint concessis habenda; in iis tamen quæ merè
sunt

sunt contra ius Ecclesiasticum, estque facile ipsi & expeditum, populum corrigere aut reprehendere, & minimè reprehendit, eo ipso censendum esse eum consensisse. Quod ni ita esset, non possent Theologi à piaculo vindicare, multa quæ fiunt contra decreta antiqua, de quorum abrogatione nullè omnino litteræ extant, & ex sola spontanea & plenè libera Summorum Pontificum taciturnitate, absque vlla dubitatione rescissa esse creduntur. Nam Paulus Borgatius in tractatu de Irregularitatibus, titulo de Decimis, ait, consuetudinem à Pontificibus toleratam, secum ferre dispensationem, quamuis ipsi non dicant se dispensare: idque confirmat Hostiensis testimonio in Summa, & Cardinalis in cap. A nobis, de Decimis.

Quæ cum ita sint, dubitandum non est, Sixti IV. sanctionem, contraria & magno temporis interuallo corroborata consuetudine abrogatam fuisse. Ac mirum est valdè, innumerabiles leges positas in volumine Iuris, quæ olim promulgatæ receptæque fuerant, & maximam Ecclesiæ utilitatem adferebant, vt de sacris quibusdam ritibus ac cærimoniis, de ieiuniorum fetuera obseruatione, de publicis priuatisque criminum pœnis, de Episcoporum, Monachorum, Clericorumque eximia sanctimonia, & id ge-

nus

nus aliis, potuisse consuetudine contraria aut aboleri, aut mitigari, ut videre est apud Pontificalis iuris interpretes, & Summistas; contrā autem non desunt qui permolestè ferant, hanc Sixti IV. legem, quæ illarum comparatione de re planè tenui lata videtur, per contrariam, & quidem generalem consuetudinem abrogari, cum nec satis fuerit promulgata, nec vsquam recepta, Summis etiā Pontificibus conuiuentibus. Nam Sixto viuente, populus eam minimè recepit; & eius successores, sin minus contrario decreto, aperta saltem, ac voluntaria diffinitione, taciturnitateq; ipsam deleuerūt.

Hinc tandem sequitur, eam palàm vel occultè, seu, ut scholæ Doctores loquuntur, formaliter aut virtualiter, fuisse à Summis Pontificibus obliteratam; nolleque ipsos, ut quemquam nostra ætate obliget, cum tales effigies, etiam Romæ, vnde longè lateque diffunduntur, publicè depingi, haberi, ac vendi, volentes scientesque permittant.

§. VI.

CETERVM postquam hæc annis superioribus prælo subieceram, missæ sunt ad me ex Romana curia, atque ex Archiuo cœnobij nostri Cæsaraugustani, duo exempla.

plaria derogationis huius, quæ nos torquere posset, Sixtinæ. Ipse enim met legislator censuras in ea contentas reuocat, & vt eius verbis utar, prorsus annullat, & cassat, datis ad Ordinis nostri Præpositum maximum litteris, quas totidem verbis in hunc locum transtuli.

DILECTO FILIO
LEONARDO DE PERVSIO
S. THEOL. PROFESSORI
ORDINIS PRÆDICATORVM
GENERALI MAGISTRO
SIXTVS PAPA IV.

DILECTE fili, Salutem & Apostolicam benedictionem. Olim tua deuotioni commissimus, vt in tui Ordinis Capitulo generali, quod nuper celebrastis apud Perusiã, in proximè præterito festo Pentecostes, cum Definitoribus, Prioribus, & Patribus dicti Capituli maturè & consultè deliberares, quid in factò stigmatum sanctæ Catharinæ de Senis, pro tuenda pace, inter Ordinem Seraphici Francisci, & tuum, foret agendum; suspendens interim omnia pœnalia, quæ in Bulla per nos contra quosdam super hoc edita sub
datis

432 DE D. CATHARINÆ SENENSIS
datis Romæ apud sanctum Petrum anno
M.CCCC. LXXV. VIII. Kal. Augusti, Pontifi-
catus nostri anno IV. contineri dicebantur,
quæ quidem Bulla incipit: Licet dum mili-
tans in terris. Tu verò veluti sanctissima
Sedis Apostolicæ, & salutaris obedientiæ fi-
lius, sicut semper fuit tuus Sacratissimus
Ordo, in ipso Perusino vestro Capitulo ge-
nerali, maturo & longo habito consilio, su-
per hac re, nobis exposuisti, ex parte tua &
omnium Definitorum, qualiter vos statuistis
sub grauißimis censuris & pœnis, ne de ce-
tero sancta CATHARINA cum stigmatibus
depingatur, nève de eius stigmatibus fiat
verbum aut sermo, vel predicatio, ad tol-
lendam omnem scandali occasionem; & hanc
ipsam vestram ordinationem, tam Generali
ordinis Minorum, quàm aliquibus Prioribus
ipsius Ordinis ostendistis, quam minimè re-
spuerunt. Quare tuam & tui Ordinis obe-
dientiam laudantes & approbantes, hor-
tamur te & tui Ordinis vniuersos fratres in
Domino, vobisq; omnibus districtiùs præ-
cipimus, vt quæ in vestro Capitulo genera-
li benè & optimè ordinastis, obseruari in-
violabiliter studeatis. Nos autem de gratia
speciali, omnia pœnalia contenta in dicta
Bulla suprâ nominata, nunc votu proprio,
& ex certa nostra scientia cassamus & re-
uoca-

uocamus & annullamus; & nolumus, quòd dicta pœnalia in eo contenta aliquem in aliquo obligent, vel astringant: *in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.*
Datum Romæ apud sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die tertia Octobris, anno M. CCCC. LXXVIII. & Pontificatus nostri anno VII.

Relinquitur ergo, nullum iam laicum aut clericum, aut alicuius sodalitij (nostro dempto, de quo postea agemus) Professore, vlla prorsus Sixti IV. censura ligari; quamuis vel imagines ipsas pingat, aut habeat, vel Catharinam stigmatibus à Christo condecoraram fuisse in concione affirmet.

Deinde verò inter nostri Ordinis priuilegia, Venetiis opera Lazari de Soardis anno Domini M. D. VI. ab Alberto Castelano Veneto peruulgata, habetur aliud Innocentij Papæ VII. Edictum, anno M. CCCC. XC. die VI. Iulij datù ad Ioachimum Turrianum Ordinis Prædicatorum generalem Magistrum; in quo sub excommunicationis pœna vetat, ex imaginibus beatæ Catharinæ, vsque ad illum annum, tam antequàm post decessoris sui interdictionem, depictis, vulnerum notas expungi, vel deleri. Eas enim vult, imò iubet, factas tectas conseruari. In posterum autem minatur à

Ee

piorum

piorum communicatione repellendos, qui eas depingerent, vsque dum per ipsum liceret. Minatur dixi tantum; quia nullam sententiam fert, aut (vř Canonum interpretes loquuntur) nullum latę sententię anathema transgressoribus suę legis imponit. Non enim quemquam percutere voluit, sed terere solum, donec Catharinę imaginum reprehensores sensim mitigarentur.

At dicet quispiam in priori Sixti diplomate duo contineri: præceptum scilicet, & censuras, quę Catharinę stigmatum defensoribus, aut pictoribus imponebantur. & quidem censuras per hanc posteriorem fuisse oblitteratas; præceptum verò adhuc persistere, sicut & Innocentij VII. minas, quoad imagines, quę post annum M. cccc. xc. pictę sunt, aut depinguntur. Nostamen vno verbo respondemus, plerosque titulos ex septem quos antè recensuimus, si rectè illi expendantur, eodem modo quo Sixti censuras elanguisse conuincunt, cumulatissimè probare, nec eius præcepto nec Innocentij interdictione quemquam astringi, vt quilibet in Dialectica mediocriter versatus intelliget.

§. VII.

436 DE D. CATHARINÆ SENENSIS
nus Primus scribens ad Carolum Magnum,
recipiturque in cap. Perlatum, de consecra-
tione, distinctione 3.) docet, imagines esse
libros illitteratorum. Quam doctrinam am-
plectitur quoque sacrum Concilium Tri-
dentinum sess. 25. cap. 2. Octava præterea
Synodus generalis, tam affinem putauit do-
ctrinam picturæ, vt cap. 7. actionis 10. simul
cauerit, ne hæretici docerent, & ne pinge-
rent in locis sacris. Euidens planè signum,
picturam esse doctrinæ & scripturæ cogna-
tam. Si ergo scriptores & concionatores, ab-
que vlllo prorsus cōscientiæ angore aut pon-
dere, de stigmatibus Catharinæ scribere ac
verba facere potuerunt, non secus quàm si
propriis luminibus omnium præceptorum
ac minarum abrogationem legissent, cur so-
lis pictoribus atque statuariis religionem in-
iiciemus? præsertim cum doctissimus vir
Melchior Cano Episcopus Canariensis lib. 9.
De locis Theologicis cap. 5. scribat Six-
tum IV. Catharinæ stigmata minimè ap-
probasse, sed alium Pontificem ea recepisse;
id verò ab aliquo ex proximis Sixti & In-
nocentij successoribus propterea factum cre-
dimus, quia, vt postea dicemus, & rei veri-
tatem planè agnouit, & difficile existimauit
cognitu, quæ imagines ante annum M, cccc.
xc. & quæ postea depictæ fuissent.

§. VIII.

§. VIII.

FIRMIORI præter ea argumento probabimus, Sixti decretum (quod aliqua ex parte Innocentius renouauit) omnes omnino vires amifisse. Nam quod de diua Catharina nominatim prohibet, vetat expresse de quibuscumque Sanctis, excepto Francisco. Et tamen, non solum vniuersæ Ecclesiæ consensu, decem Martyrum millia, cum quinque truentis plagis merito depinguntur, sed plurimi diuinarum & humanarum rerum peritissimi scriptores (quorum indicem subiiciemus) non paucos cælites stigmata habuisse scripserunt, lata iam Sixtina lege. Quo fit vt præterire hoc loco debeam tam Dionysium Richelium Carthusianum, virum sanctissimum, & ecstaticum, qui admirabilem Christi ancillam nomine Christinam, se viuo, hoc cælesti dono à diuina bonitate, quam persanctè colebat, perspicuè dotatam fuisse, prodit Sermone 6. De sacra Eucharistia suscipienda; quàm etiam Ioannem Brugmanum Minoritã, qui beatam virginem Lydvvinam eiusdem cælestis doni nequaquam expertè fuisse refert ca. 3. lib. 3. vitæ ipsius, quam in septimum de Sanctorum historiis volumen Surius conie-

cit. Nam cū ambo vetustiores Sixto fuerint, nil iuuant ad eius legis abrogationem demonstrandam. Iuuabunt autē plurimū, quos iam enumerabimus testes, & quidem idoneos mea sententia. Sanctam Gertrudim Oestensem quinque plagas ita luculentas recepisse, vt palām sanguinem, nullo prauo humore permistum, crebrò profunderent, prodit Laurentius Surius tomo 7. De vitis Sanctorum, die 6. Ianuarij, Beatam quoque Osannam, quam Mantua religiosè veneratur, præter sertum spineum, quo diuinitus redimita fuit, stigmata pertulisse tradunt, eiusdem illustris beneficij testes & conscij Hieronymus Mantuanus Montis Oliueti sacerdos, & Franciscus Siluester Ferrariensis, interpres operis D. Thomæ contra gentes, qui paucis ab eius morte elapsis diebus aut mensibus inclyta eius facta conscripserunt. Inter Batauos etiam, in oppido Delft, anno circiter M. CCC. XLIV. piam quamdam mulierem (cuius nomen non proditur) stigmata in manibus & pedibus habuisse, narrat auctor Fasciculi temporum, quem aut Carthusianum aut Carmelitam fuisse probabilibus argumentis ductus coniicio, & quod magis mirere, vno post latam legem anno, dum Sixtus ipse rerum potiretur, opus illud edidit. Sanctam insuper Gertrud.

trudim, aliam à superiore, eadem insignia
in corde accepisse, memorat Ludouicus
Blosius Abbas Lætiensis in Monili spiritua-
li, cui astipulatur Franciscus à Ribera, glo-
riosa memorabilisque virtutis viri Ignatij
Loiolæ sectator eruditissimus, capite vnde-
cimo lib. 1. actorum beatæ Teresæ Carme-
litæ. Sancta item Elizabeth de Spalbehec,
durissima quæ pro nobis Christus pertulit
supplicia, assidue cum lacrymis recolens,
magnum atque amplum pij mœroris præ-
mium accepit, vulnere in manibus, pedibus,
atque latere; ex quibus recentissimus cruor
plerumque manabat, Feriis maximè illis,
quas Ecclesiastico vsu sextas nuncupamus,
auctore Blosio in eodem Monili cap. 2. Se-
raphinus præterea Caualli Brixienfis, totius
Ordinis Prædicatorij moderator, qui post
Pauli I V. obitum à seditiosis sanctæque In-
quisitionis aduersariis malè tractatus, san-
guinem pro sacro illo Magistratu (cui tunc
inferuiebat) profuderat, in Hispaniam ve-
niens, peculiari edito opusculo, nos de bea-
tæ Stephaniæ Soncinatis stigmatibus certio-
res fecit. At maiora de beata Lucia Nar-
niensi, cuius corpus Ferrariæ in eminenti lo-
co eleuatum est, non modò Hippolytus
Cardinalis Estensis Mediolani Archiepi-
scopus, & Hercules Estensis Ferrariæ Dux,
Ee 4 qui

qui eiusdem cum in ecstasi posita esset vulnera contemplati fuerant, & profluentem sanguinē collegerant, ac minimè putrescentem seruauerant, attestantur; sed & nostra beata Columba Reatina, quæ Pij Papæ V. facultate Perusij à suis Monialibus propria oratione colitur, non semel retulit, diuaque Osanna innuit, teste Hieronymo Montolietano. Obiit verò Lucia Pauli Tertij Pontificatu anno M. D. XLVI. cum stigmata supremum Ecclesiæ sacerdotium obeunte Alexandro V I. recepisset. Verumtamen occulto Dei iudicio, quadraginta ferè annis, tam plagis quàm miraculorum operatione destituta, vt amens, imò vt fallax & dolosa, à doctis & indoctis habita fuit: donec sex ante obitum mensibus, nouis miraculis illustrata, pristinam sanctitatis opinionem, cum plagis, quasi postliminiò domum reuertentem, recuperauit. Illud enim quod bonis magno solatio est, cum impiorum criminatione à iustis proteruntur, negare minimè conuenit, Deum immortalē sic suos nonnumquam ad tempus tractare, vt ad rerum humanarum ludibrium, etiam probis & piis improbi videantur. Id quod non modò olim in beato Iob, & multo post in diuo Petro martyre Inquisitore Mediolanēsi cernere licuit, verum etiam post mille & quadringin-

dringentos à virgineo partu annos in Ioanna Tullensi, & Eustachia Paduana: quarum prior boni cuiusdam spiritus monitu, diuinaque virtute incitata, plurimas de Anglis victorias reportauit, & à durissima illorum feruitute Galliam eripuit; sed tandem in eorum potestatem redacta, non vita solùm, sed bono quoque nomine multata, vt magicæ superstitionis rea, ab Antistite Bellouacensi combusta fuit, reclamante Ioanne Magistri ex Prædicatorum Ordine generali Inquisitore. Qua infamia viginti sex plus minus annis, post mortem, puella inclyta laborauit, laboraretque etiam nunc, nisi Callisti Tertij Romani Pontificis auctoritate, eius innocentia, & aduersariorum fraudes, immanisque sæuitia, detectæ fuissent. Cuius præclarissimi Iudicij autographa instrumenta in maiori Lutetiæ phano ad perpetuitatem seruantur. Qua de re legendi sunt Æneas Siluius in Europa, Gobelinus Pij Secundi historicus libro 6. Iacobus Meyerus in Flandriæ Annalibus, Ioannes Mariana Iesuita subtilis & elegans scriptor libro vigesimo De rebus Hispaniæ cap. vltimo, & Papius Massonus in Annalibus Franciæ libro quarto, vbi plurimos eiusdem præclarissimæ Virginis defensores laudat. Posteriores verò Paduanus Episcopus aliique docti

viri carceri vt veneficam addixerunt, quem admodum Ioannes Molanus, pius sanè auctor, Vsuardi Martyrologium augens, die 3. Februarij in eiusdem Virginis cōmendationem scribit. Sed ad id quod nobis propositum est reuertamur. Diua Helena Vngarica præstantis sanctimonix femina & D. Margaritæ Vngariæ Regis filix (cuius vitam Surius tomo primo habet) magistra, eisdem plagis compuncta fuit, vt Leander Bononiensis & Felix Castelfrancus litteris consignarunt. Iustorum quoque memoria dignam Mariam virginem ab Aiofrin Toletanam, cuius ossa in monasterio Cislano celeberrimi Ordinis Hieronymiani iusta veneratione asseruantur, vulnus minimè putridum, aut tumens, sed mundum in latere sinistro habuisse, asserunt locupletissimi testes Alphonus à Villegas tomo 3. & Gratianus à Berlanga Notarius Apostolicus, & à sacello Regina Catholica Isabellæ. Patrem verò Ioannem Grayum Scotum martyrem Minoritam diui Francisci stigmata in pedibus gestasse narrat Thomas Bonchirus Anglus eiusdem Ordinis Monachus: quæ vidit, in Anglicanam historiam contulit. Pænè oblitus fueram optimæ illius virginis Mariæ à sancto Dominico, quæ trigésimo tertio ætatis anno exacto, cum adhuc
nostri

nostri Ordinis tirocinia in religiosissimo
diuæ Mariæ apud Vaenam monasterio age-
ret, in eum locum migravit, vbi perenni fe-
licitati sedes est cõstituta. Ab infantia enim,
parentum, quos haud ignobiles habuit,
Christiana educatione ac disciplina, diuinis
obsequiis mancipata, atque in adolescentia,
tum à Iesuitis, tum à nostris, piissimè insti-
tuta, exiguo vitæ curriculo in eam sanctita-
tis magnitudinem progressa est, vt in tota
ferè Bætica tamquam Deo charissima ha-
beretur, vt erat; & postquam animam egit,
eius corporis venerandi causa, ex vicinis
populis incredibilis gentium concursus fa-
ctus fuerit. Hæc, præter alia rerum omnium
conditoris beneficia, Christi doloribus in
capite, in corde, in manibus atque pedibus
cruciabatur, ad eum modum quo diua Ca-
tharina Senensis. Eius autem vitam admi-
randam, egregia facta, mortem piissimam,
& exequiarum celebritatē, primùm in ma-
nuscriptis codicibus legi, deinde typis ex-
cusa vidi, ac meritò dicata Annæ à Cardo-
na Comitissæ Teuarensi, Marchionissæque
Ardalensi, quæ ipsam vt viuentem, sic etiam
mortuam quasi patronam habuerat, ho-
dieque habet, quemadmodum & eius con-
sanguinei, fraterque præsertim Sessæ Dux:
qui quanta eam pietate prosequerentur,
incero-

mœrore simul ac pompa funeris indicarunt.

Libet autem hoc loco superiorum testium
 astipulatorem, & quasi vadem aduocare
 Thomam Bosium, variæ lectionis eximii-
 que iudicij virum, in eo opere quod De si-
 gnis Ecclesiæ Dei Gregorio XIV. ac Inno-
 centio VIII. consecrauit. Ipse enim Romę
 scripsit, & cum inter ingeniosissimos curiæ
 Doctores, præcipuè autem suæ perillustis
 Congregationis Oratorij presbyteros, diu
 versatus fuerit; nequaquam in lucem pro-
 tulisset, quæ vel tantillum Sedis Apostolicæ
 iudicio voluntatiq; aduersarentur. Eius igitur
 expressa verba referam, lib. 1. cap. vlt. ait:
*Cor ego Clare virginis vidi omnibus Chri-
 sti passi insignibus, quamuis antiquitas non-
 nihil eis detraxerit, in sculptum.* lib. 9. cap. 8.
*Dedit Dominus, inquit, aliud admirandum
 corporibus Sanctorū. Multis namque claris-
 sime stigmata impressit, vt sancto Francisco.*
 lib. 12. cap. vltimo, ita habet: *Lucia Nar-
 niensis virgo sacris Iesu Christi stigmatibus
 fuit insignita.* Demum cap. 3. libri quinti-
 decimi sic scribit: *Idem contigit (egerat au-
 tem prius de beati Francisci stigmatibus)
 sanctæ Catharina Senensi virgini eximia,
 Helena virgini Hungarica, quæ fuerunt ex
 Ordine sancti Dominici, Gertrudi ab Oo-
 sten, & Lucis virgini Narniensi tempore*
 Alexan-

Alexandri V I. Hæc ille. Et tam hoc loco quam lib. 12. cap. vlt. à Summo Pontifice de ipsius Lucie stigmatibus diligenter inquisitum esse, & vt dicebatur sic fuisse compertum, summa cum laude memorat, asserens se eius rei publica instrumenta Romæ vidisse. Ne autem oscitanter & aliud agens ista referre existimaretur, inter Ecclesie Dei signa, de quibus ex professo agit, hanc stigmatum Christi communicationem, vt quinquagesimum nonum signum recenset: tantum ab aduersa sententia abest.

Facebant igitur, qui alium neminem, nisi Patrem Franciscum, huiusmodi notis à Redemptore nostro exornatum fuisse contendunt (quod neque Sixtus neque Innocentius affirmauerant) & qui autumant, eos qui alium quemuis cælitum stigmatibus donatum fuisse scribunt, à fidelium consortio explodendos. Quis enim credat tot pios religiososque Doctores Innocentij aut Sixti decreta, nisi iam illis aut eorum successoribus conniuentibus exaruisent, ausu temerario violasse? quod si ipsi ita inconsiderati fuissent, minimè effugissent Antistitum Inquisitorumque animaduersionem, nec per sacri Palatii Magistros ea opera Romæ excudere ipsis licuisset. At integerrimi illi iuris & religionis vindices, eos minimè arguerunt, quin potius

potius

potiùs facultatem ad ea opera euulganda libentissimè concesserunt, idque Romæ: sciebant igitur nullam iam superesse vel parua saltem dubitationis causam, de legum illarum abrogatione, que ea abrogatio uspiam, siue nusquam extet. Et verò incredibilem arrogantiam est, Roma vidente, tacente, consentiente, aut saltem quod agitur minimè prohibente, quoddam hominù genus perpetuò nobis obstrepere, & quotidianis querelis Hispaniæ Antistitum aures obtundere.

Quod de Sixto ac Innocentio erga omnes dixi, dictum etiam puta de congregationis Perusinae decreto, circa nostræ societatis homines, in quos certum est ferè omnes illos septem titulos conuenire: vt interim taceam cuncta comitorum generalium præcepta, & sacras diras, nisi per duos generales conuentus proximè consequentes approbentur, expirare, finita illorum comitorum auctoritate, quæ solùm vsque ad proximam vniuersalem congregationem viget: vt in prologo Constitutionum nostrarum Thomas à Vio Caietanus, multæ & reconditæ doctrinæ laude clarissimus, cum totius Prædicatorij Ordinis præfecturam gereret, Iulij II. auctoritate decreuit. Itaque omnes generalium (vt vocant) Capitulorum, quæ in illam diem celebrata fuerant, censuræ
atque

atque præcepta, in iisq̄ue Perusinae congregationis anathemata atque mandata, volente Iulio Secundo euanuerunt. Quare quod in earumdem Constitutionum Glossa, tum in Prologo littera P. tum cap. 9. distinctionis secundæ, ex Generali conuentu Castrensi de præceptorum & anathematum siue execrationum perenni duratione dicitur, ad antiquiora tempora, id est Vincentij Bandedelli magistratum, referri debet; ac proinde nihil omnino, etiam nobis, restat quod formidemus. Nam si vllum adhuc restare scrupulum, Iulius II. Sixti ex fratre nepos, & ab eo in Cardinalium numerum ascitus, intellexisset, cum teste Panuino, in Purpuratorum Patrum collegio, quatuor eiusdem Sixti cognatos, in iisq̄ue vnum Franciscanum, præter duos alios Minoritas, qui plurimum apud collegas gratia & auctoritate valebant, haberet, simul cum alio Innocentij Octaui nepote (qui omnes, obiecto scrupulo, facile in vnam sententiam iissent) contra autem, vt est humanarum rerum vicissitudo, nullus in supremo illo Senatu ex Predicatorum Ordine tunc inueniretur, qui Catharinæ causam suscipere aut pro ipsa intercedere posset, proculdubio illius imagines vulneribus consignatas pingi, sculpi, vendi, retineri vetuisset. Sed veritatis & iustitiæ

stitione euidencia persuasus, eas sciens prudens-
que permisit. Nimirum quia & suo & Ale-
xandri V I. tempore perspicue explorauerat,
verè accidisse in sacris virginibus, Stephania,
Lucia, atque Osanna, quod pridem de Ca-
tharina in cōtrouersia positum fuerat. Hinc
effectum reor, vt Minoritæ oportunitum &
domesticum iudicem, & tamquam ipsum
Sixtum Quartum in hanc lucē reuocatum,
nacti, nostros in ius iterum vocare nolue-
rint, ne periculosi videlicet belli aleam sub-
irent, iudice iam & consiliariis optimè ab
æterna sapientia, & rerum experimento in-
structis. Alioquin enim tantam victoriæ adi-
piscendæ opportunitatem, è manibus elabi
minimè permisissent.

Sed instabunt tandem, atque nos vehe-
menter vrgebunt: Si diua Catharina non
habuit stigmata, quæ possent videri, cur ei
perspicua à pictoribus tribuuntur? At Deus
quà Deus est, & Angeli quoque, corporum
expertes cum sint, effinguntur quasi corpo-
rei. Nam quæ sub aspectum cadere non pos-
sunt, nequeunt penicillo exprimi, aliter quàm
si essent spectabilia. Animus certè, qui cor-
pore vacat, si ex hac lugubri vita in cælum
emigrans est depingendus, necessaria est cor-
poris lineamentorum conformatio. Idem
pro diuæ Catharinæ stigmatibus responderi
posse,

posse, Robertum à Licio auctorem habeo. Sed iam cur nobis vitio dant, quod sibi in B. Francisci plagis depingēdis licere putant? Nam nec illi ea ratione vulnera inflictā fuerunt, qua frequentius depinguntur. In latere enim patulum foramen habuit, ex quo sanguis nonnumquam decurrebat: in manibus verò & pedibus minimè; sed quosdam carnis clauos transfixos, hinc indeque prominentes, incruentos tamen, vti ex eius actis à sancto Bonaventura relatis cap. 13. & ex duabus Alexandri Quārti litteris constat. Pictores verò, quia ipsis difficile videbatur, id perinde ac fuerat penicillo imitari, ita vt eminus cerni posset; cruenta quædam, & quasi excauata foramina, in eius manibus atque pedibus satis commodè impressere. Sæpè enim vt rudi populo aliquid designēt, aliter res pingunt quàm fuerunt. Diuum Hieronymum, vt innuant Cardinalem fuisse, purpureis vestibus ornant; quamquam, ante Innocentij IV. tempora, eo amictu Cardinales minimè vterētur. Acerbissimos quoque dolores, quos virgo Maria, Christo condolens, in animo pertulit, septem mucronibus in eius corpus infixis designant. Sed nihil opus est exemplis hoc facere longius. Commodum tamen erit legere quæ de symbolicis picturis docet Illustrissimus

Ff ille

ille S. R. E. Cardinalis Cæsar Baronius, omni sapientiæ laude commendatissimus, & sacræ atque profanę vetustatis acerrimus indagator, in Notationibus ad Romanum Martyrologium, cum de Georgio & Christophoro agit.

Verum ad omnes contentiones sopiendas, & controuersiam ex æquo & bono finiendam, vtrique parti optimè consultum erit, si sanctæ Virginis Catharinæ imagines (nam de aliis qui manifesta vulnera habuerunt, nil dico) quando non solo atramento, sed coloribus variis posthac formabuntur, non sanguineis, sed aureis aut fulgidis, & quasi radiantibus notis effingantur: quod aliqui Pontifices Maximi, vt est apud Razium, & si non iusserint, vehementer probauerunt. Idque etiam placuisse scio beato Ioanni Miconi, huius nostri Valentini cœnobij monacho, beatiq̃ue Ludouici Bertrandi (cuius memoriam propediem ritu solemniter consecrandam speramus) magistro, in aureolo quodam opusculo, quod de iisdem iconibus ad Patrem Sangenesium Carthusianum anno 1552. scripsit. Vbi etiam narrat, cuiusdam familiæ monachum diuę Catharinæ vulnerū iconoclastam, anno 1514. Lutetiæ tam infortunatè periisse, vt continuo regij Senatores, ne tum per ipsos, tum per

per omnes sceleris affines, cælestis ira breui tempore peruagaretur, pœnasque improbi facti exigeret, illa contingi vetuerint. Guillelmus præterea Ebroicensis in Oratione, quam anno 1529. in huius Diuæ commendationem dictauit, plurimos Catharinæ stigmatum osos, repentina infeliciq; morte præreptos, impietatis pœnas dedisse refert. Nominatim autem multis testibus probari posse ait, Doctorem quemdam, cum aduersus illa è suggesto disputaturus pergeret, fulmine ictû concidisse; & Lutetiæ duos iuuenes, qui nefaria contemptione ex ipsius Virginis simulachro, ad diui Eustachijposito, cicatrices manè abraferant, vespere (nequis Deum rebus humanis indormire putaret) Sequanæ aquis submersos periisse; ac demum nonnullos, qui paulò antè quàm ipse scriberet, litem aduersus easdem imagines contestati fuerant, nondum expleto anno, tristem vitæ exitum, qualem scilicet merebantur, habuisse.

§. IX.

CETERVM in tota hac Disputatione duos, & quidem inter se è diametro pugnantes errores, tamquam Scyllam & Charybdim vitare oportet. Vnus est fratris Samuelis à Cassinis;

fano libro 1. Siluæ nuptialis, numero 166. opusculū edidit sub hac inscriptione: *Quod non est possibile aliquam mulierē, licet sanctissimam, recipere stigmata, prout habuit sanctus Franciscus.* Sed ludimur ab homine ad scribendi licentiam libero. Vel enim de potestate naturam superante agit, vel de naturali. Si de illa, error est scriptoris, tam Dei quàm hominum patientia abutentis, cum & immensæ præpotentiq̃ue illius efficiētię modum statuere homunculus ex argilla & luto fictus audeat; & nobis tāquam infans se impositurum confidat, quasi nesciamus Gabrielem Archangelū apud Lucam cap. 1. affirmasse, non esse impossibile apud Deum omne verbum; & Isaiam c. 59. dixisse, Domini manum nequaquam esse abbreviatā; neque memoria teneamus præclaram illam diui Pauli sententiam in Epistola ad Galatas cap. 3. de omnibus cælesti lauacro expiatis: *Non est Iudæus neq; Græcus, non est seruus neque liber, non est masculus neque femina; omnes enim vos unum estis in Christo Iesu.* Itaque si Gabrieli, si Isaiæ, si Paulo credimus, vt necessariò credere debemus, nullū tam extraordinarium donum, tam superum beneficium, tam cæleste signum cuiquam viro Christus concessit; quod si velit, mulieribus communicare
non

non possit , cùm nec Franciscus , nec quifquam virorum , totam eius vim atque facultatem exhauserit . Si verò de naturæ potestate loquitur , profectò nec beatus quidem Franciscus ita plagas habuit , alioquin nos in tantam sui admirationem & venerationem non raperet .

Alter error , & fortè periculiosior , est eorum , qui facilè credunt deterrimis quibusdam mulierculis , ex impotenti effrenataque in diuam Catharinam æmulatione hæc vel talia muliebri temeritate de se arroganter iactantibus : quales fuere in aliis prouinciis plurimæ , & in Hispania nonnullæ , duæ præsertim Olysiponenses (quæ Græcorum more mutuam sibi inuicem testimonium dabant) & quædam Cordubensis . Quarum flagitia vtinam ita obscura fuissent , vt nisi dicerentur à me , perenni obliuione posteris celarentur . At quoniã satanicis illis figmentis , maculæ & dedecori fuerunt duabus sacratis familiis , quarum seraphica instituta violarunt , duabusque clarissimis viribus , excellentium ingeniorum altricibus ; non erit ab re impendentibus malis occurrere . Quemadmodum enim sacrorum Martyrum nomen vsurpant fucati Martyres , & Apostolorú adulterini Apostoli , quin etiam & Christi gloriam pseudochristorum exer-

citius aucupatur : ita quoque veras humani generis Redemptoris ancillas, hæ artificiosæ feminæ, diuæ nimirum Catharinæ competitorices, æmulabantur. Ceterum vt ex laruatorum Martyrum, Apostolorum, & Christorum sceleribus, nihil gloriæ detrahitur veris Martyribus, aut Apostolis, aut Christo Domino : ita harum figmenta, beatæ Catharinæ eiusque sociarum honorẽ apud viros prudentes haudquaquam minuere debent ; sed cautiores eos reddere, ne præcipiti iudicio, quemadmodũ populus, qui specie sanctitatis facillimè circumuenitur, inani- bus illarum insomniis (versutiis dicam verius) credant.

Nam istius farinæ aut furfuris mulierculæ, vel ex imperitia, quàm sit perniciosum in diuinis rebus mentiri ignorant, atq; ideò somnia oculorumq; ludibria tamquam visa & gesta narrant, vel ex insatiabili cenodoxiæ appetitu laudem in impudenti mendacio ponunt ; eisq; testimonium ludus est, iusiurandum iocus, & sapientium existimatio vanitas, dummodò ex miniatis cicatricibus, aut styli cuspide confectis, & arte aliqua conseruatis plagis, gloriosum inter plebeios nomen consequantur. Operæpretium igitur erit, ne ab ipsis infatuemur, de eis cum ratione dicere, quod obfirmato animo Thomas

mas Apostolus olim de Rēdemptore nostro, qui nec falli nec fallere poterat, inconsideratè dixit: *Nisi videro in manibus eius fixuram clauorū, non credam.* Contra quam nonnulli nimium creduli faciunt, qui spirituali, vt ita dicā, mulierositate ducti, mentium feminarum ecstases, id est (vt ego interpretor) furores; visa, id est insomnia; vaticinationes futurorumque euentuum prædictiones, id est meras nugas; Diuorum ad eas aduentantium, aut aliorum mortuorum, de suæ æternæ salutis vel fiducia vel desperatione eis multa narrantium colloquia, id est dæmonum scelerata commercia; sacros ardores (ipsarum enim vocabula interdum retinemus) id est gehennæ igniculos; spiritualia monita, id est præmeditados errores; miracula, id est præstigias; sanctitatem, id est superstitionem; corporum macerationem, id est insignem hypocrisim; stigmata, id est perniciofa Luciferi, ad capiendos homines, stratagemata, vel sophismata; ingēti plausu, apertoque sinu excipiunt, ac proinde earum fide, imò perfidia miserè eluduntur: non secus quàm si quis rusticus, simiarum gesticulationes, tamquam si benè moratorum hominū aut siderum compositi motus essent, attentissimè consideraret, in ipsis curiosè philosopharetur, in eoque studio tempus &

456 DE D. CATHARINÆ SĒNENSIS
mentem perderet. Hæc verò non obscure,
nec dubitanter affirmo. Diuus namque An-
toninus Archiepiscopus Florentinus, cuius
iudicium apud Eugenium I V. magni pon-
deris fuit, in prima suæ Theologiæ parte ti-
tulo octauo cap. 2. sub finem, & in tertia hi-
storiæ parte titulo 19. in vltimis verbis vn-
decimi capitis, & titulo 23. cap. 8. in cal-
ce §. Quarti, apertissimè docet, non omnia
etiam sanctorum hominum visa, aut si ma-
uis reuelationes, indubitatae fidei & verita-
tis esse; quia nonnumquam viri pij alluci-
nantur. Quid, obsecro, vir sanctissimus di-
ceret, de his quæ illitterati viri, temerariæ-
que mulieres, ad nominis celebritatem con-
sequendam, religionis & prolixæ sacrarum
rerum meditationis velo tecti, confingunt?
Nam in quemuis eorum mirificè quadrat,
quod de se ipso Terentius dixit:

*Poëta cum primùm animum ad scriben-
dum appulit,*

Id sibi negotij credidit solùm dari,

Populo vt placerent, quas fecisset fabulas.

Passim tamen nonnullos reperies, qui vt
sunt otiosi, nulli alio negotio vacent, quàm
vt ex his fraudum magistris nouum aliquid
audiant, & quæ ab illis vana suspicione aut
simulatione dicuntur, pro certis habeant,
atque vt Delphica quædam oracula per fo-
rum,

rum, per vicos, per compita dissipent. Porro phanaticis illis, quod in buccam venit de quavis re proposita liberè garrientibus, & cuique negotio sese vtrò ingerentibus, si fortè fortuna quidquam, vt dixerant aut optauerant, prosperè euenerit; continuò hi sacrarum rerum inepti existimatores, tamquam vaticinium aut prodigium insolenti ostentatione venditant. Quæ omnia quamuis nil stabilitatis habeant, plebem à solida veritate alienissimam (vix enim quidquam sanctuarij pondere examinat) in stuporem vertunt, & ad superstitionum mystagogos supra modum venerandos amandofq; pelliciunt: sed à viris diuina prudentia præditis excussa, extemplò inanissima reperiuntur, fraudis scilicet & stultitiæ plena.

Plura de his, aliisq; improbis vtriusque sexus hominibus, narrare potuissem; sed ne plus iniucunditatis atque fastidij in hanc disputationem afferam, cum hæc legi sine molestia nequeant, ad Siluësem Episcopum Aluarum Pelagium Minoritam, qui sub Ioanne XXI. religionis & doctrinæ laude multis præluxit, lectorem mitto. Nam in libro cui De Ecclesiæ planctu titulum fecit, plurima ad hoc argumentum pertinentia memorat, & quidem expertus, & aliquando ab hac hominum fæce delusus, vt inge-

nuè concedit. Nec pauciora leget apud nostrū IOANNEM NIDER in Formicarij libro, quem Patribus Basileensis Concilij (nōdum ab Eugenio Pontifice exauctorati) publicè recitauit. Nobis autem præ utroque adiumento fuit, commentarium De vita spiritali à B. Vincentio Ferrario editum. Nam capite 12. & 13. apertissimè docet, quàm facile huiuscemodi negotiis, supremus mendaciorum technarumque architectus diabolus, se permiscere possit, ac soleat, crebrò se lucis angelū simulans. Ex quo effectū est, vt sæpè à satanicis viris aut feminis, de suis (quas & ipsi ita vocant, & nos docendi causa sic nunc appellamus) reuelationibus, apparitionibus, sentimentis, corporum ardoribus, & tandem raptibus, cōsultus nullam prorsus fidem eis habuerim, sed illicò vniuersa contempserim, & deinceps mendaciis resperfa fuisse experimento didicim. Equidem non inficior, quod (ne longiùs abeam) vel hīc Valentij in Ioanne Micone, Ludouico Bertrando, & Nicolao Factore, quos in cælum merita vocarunt, experti sumus; nimirum Sanctos sæpè à Deo de rebus futuris præmoneri, sæpè à cælitibus, aut ab illis qui purgante igne cruciantur conueniri, sæpè in ecstasim rapi, sæpè etiam verè dicere posse quod de se ipso Re-

gius

gius Vates inquit: *Cor meum & caro mea exultauerunt in Deum viuum.* innuens videlicet eam, quæ ex rerum diuinarum intima vehementique contemplatione capitur, siue voluptatem, siue mœstitiam, interdum ex animo in corpus diffundi, illudque peculiari aliquo iucunditatis, aut cruciatus sensu, vt in stigmatum inflictione accidit, afficere. Sed hæc longè aliter spectatæ sanctitatis viris atque feminis, quàm istis simulandi dissimulandi que egregiis artificibus vsu venire, tam certum est, quàm quod certissimum. Quod autem qualève sit inter hos atque illos discrimen, & quomodo lupi à canibus, vulpes ab agnis, inauratum æs à solido auro, fermētum dæmonis ab azymo & sinceritate Christiana, Satanæ versutia à disciplina Christi, discerni queant, aliud discendi tempus magis idoneum dabitur. Interim immensas supremæ Veritati, cui omne mendacium displicet, gratias ago; quòd, vt olim altaria, imagines, tabellæ, atque dona, quæ vulgi errore, fictorumque prodigiorum & simulate sanctitatis nomine, quibusdã sceleratis viris aut feminis iuxta eorum sepulchra atque idola, nonnulli delictorum complices & maleficiorum satellites, cum gloriosis, sed mendacibus laudationibus epitaphiisque erigi ac poni curauerant, admirabili

460 DE D. CATHARINÆ SENENSIS
bili illustrium Inquisitorum vigilantia dili-
gentiâque prorsus diruta, deleta, ac solo æ-
quata fuere, & improborum ossa, aut com-
busta, aut in mare proiecta, vt Petri Ioan-
nis, Guillermi Cornelij, Hermanni Ferra-
riensis, Guidonis à Lacha, & nescio cuius
Guillermæ, quoniam post eorum interitum
ac celebrem humationem, habita de ipso-
rum vita atque obitu diligenti inquisitione,
illâ frequentibus flagitiis confersam, hunc
nec pium, nec pacatum, nec virtutum odo-
re fragrantem, sed odiosum, & execrandum
fuisse compertum est; ita quoque nostro sæ-
culo eorumdem sacrorum iudicum acri se-
ueritate, & Dei domus zelo, quo dies atque
noctes, Dauidis exemplo, aduersus religio-
nis violatores exeduntur, tot commentitiæ
ecstases, artificiosæ vaticinationes, fictitię ap-
paritiones conticuere, atque e mentita stig-
mata refrigere. id quod inter vberimos fru-
ctus, quos sacrum Inquisitionis Officium,
diuina prouidentia ad nostra tempora refer-
uatum, Ecclesiæ Catholicę attulit, numera-
ri debet. Aliter enim dæmonis astu fortasse
iam factum esset, vt non modò, ob recen-
tium hypocritarum multitudinem, quid in-
ter viuentes pios impiósque intersit, vix dig-
nosci posset, verùm etiam vt populus videns
eos quorum scelerum meminit, tamquam
san-

sanctos post mortem ab aëclis commen-
dari, iustam existimationem sanctamque
opinionem deponeret illorum, qui propter
eximiam vitæ sanctitatem, cum Christo fe-
licissimè regnant, quamuis nondum fue-
rint publica celebritate Beatorum numero
aggregati.

§. X.

SED vt paucis ad hæc additis finem di-
cendi faciam (nam satis huius Disputa-
tionis magnitudo creuit) relegandas omni-
no censeo, duas ultra omnem hyperbolem
insulas superlationes: vnâ vulgariū quo-
rundam poëtarum, qui beatum Franciscū,
stigmatibus receptis, tam similem humani
generis Seruatori euasisse aiunt, quàm ouum
ouo; adeò vt si ambo cinericiis vestibibus in-
duti, simul Deiparæ virgini insperanti oc-
currerent, haud facilè primo aspectu ab illa
internoscerentur. O miserum sæculum, quo
talia effundere licet! Numquid fulgentissi-
mo Soli incēsa stipula æquabitur, vt quanta
sit illius immensitas, quanta huius paruitas,
minimè agnoscat? Certè oues & capræ
suos fœtus ab alienis nullo negotio discer-
nunt; & aues, quos ex ouis exclusérunt pul-
los, sine errore diiudicant: & feminarum sa-
pientissima, in suo agnoscendo filio, præ
cun-

cunctis hominibus speciosissimo, laboraret? Deliaci quidam gallinarij, quorum meminit Cicero in Academicis quæstionibus, quamuis magna esset inter se ouorum similitudo, cum vnum inter innumerabilia conspexissent, quæ id gallina peperisset dicere consueuerant: & Maria, obiectis Christo & Francisco, hæreret, ne vnum pro altero verneretur? quis id benè sanus dicet aut credit? illi tantum credent, qui nesciunt solè, cum ortus est, obscuratis ceteris sideribus, solum apparere. Sed vt tantisper Dei Genitricem missam faciamus, & moderatiùs infaniendi obtenta licentia, ego multo magis animi penderem, sustineremq; iudiciù, si mihi Christus vnà cum Petro Apostolo Romæ crucifixo, cù Simone Chanaanò, qui Ierosolymis idem supplicium subiit, aut cum Christophoro Toletano, cuius iam est in tota Hispania celebratum nomen, (quoniam spinosis primùm virgis crudelissimè cæsus, deinde vepribus coronatus, ac tandem clavis & gladio in cruce pro Christo & sancta Inquisitione transfossus fuit) occurreret, quàm si cum Francisco. Illi enim, oculorum saltem iudicio & existimatione, vulnera eodem modo quo Christus pertulere, hic longè aliter. Neque alienus à vanissima illa hyperbole & superlacione fuit, immodi-

cus quidam sanctissimi Patris nostri Francisci laudator; qui peramplo verborum apparatu, eam, post recepta vulnerum insignia, inter ipsius ac Christi corpora similitudinem fuisse dixit, ut cum eius animus cælum ingressus est, nisi lumine gloriæ illustratus fuisset, ut primum corpus Christi conspexit, in illud sese, tamquam si suum foret, immerisset. Ridèda planè philosophia. Quasi animus à corpore auulsus, generatim atque vagè in corpus humanum sit propensus, & non in proprium corpus tatum. quid? quòd non dico Francisci animus, qui ut in corpore existens purus & integer fuerat, ita ab eo liberatus maximè perspicax fuit; sed cuiusuis pueri etiam ad supplicia eterna damnati mens, si corpus Christi videat, agnoscat esse viuens, & proprio animo tamquam forma præditum: quomodo igitur in illud, tamquam si suum esset, impetu suo ferretur? Pudet in his anilibus fabulis refellèdis immorari, præfertim cum eos corrigere velimus, de quibus vix sperandum est, etiam his perlectis, linguam cohibituos, & tanti Ordinis gloriam huiuscemodi nugis imminuere desituros. Illud tamen haudquaquam tacebo, ridiculum valde esse, Scoto existimante animum beatum ad diuinam essentiam perspicuè contemplandam minimè egere lumine
glo-

gloriæ, quemquam eius asseclam illud efflagitare ad corpus Christi ab alio corpore discernendum.

Altera est imperiti cuiusdam Poëtæ emphasis, qui cum nonnullas Catharinæ imagines supposito disticho ornare voluisset, fœdauit. Hac enim inepta collatione utitur:

Parce hominum superumq̄, Pater: tibi turpia miles,

Nobiliora mihi vulnera fecit amor.

Quis, obsecro, hunc hominem ferat, qui Catharinam talia proferentem inducit, quæ ne præfata quidem venia dici absque intolerabili arrogantia possunt? Nam neque Christi vulnera turpia sunt, neque vlla nobiliora dantur. Qui igitur huiuscemodi exaggerationibus proferendis, populorum plausum quærunt, nisi in deteriora labi cupiant, illud beati eximiique Doctoris Hieronymi, quasi vaticinium pertimescant: *Ex verbis inordinate prolatis incurritur heresis.* Quod ne vniquam nobis contingat, non modo quidquid in hac Disputatione ad Dei, omnium benefactorum beneque dictorum magistri, impulsoris, causæ opificis, & conseruatoris gloriam, eiusque seraphicæ sponsæ Catharinæ encomium diximus, sed vniuersa quæ in hanc diem scripsimus, sanctissimo Patri Clementi VII. qui sedē cælo proximam tenet,

tenet, eiusq; perdoctis & integerrimis delegatis, fidei censoribus corrigenda offerimus.

Te autem beatissimam præpotentis Dei matrem, te angelorum Imperatricem, te Ecclesię propugnaculũ, te omnium sacrarum Religionum Patronam (cuius sanctissimis & Deo gratissimis precibus, si quid in me boni est, si quid mali non est, me debere profiteri) obsecro, vt quemadmodum à Deo Optimo Maximo, mihi tanto munere indigno, obtinuisti, vt seruum tuum Franciscum, conserui sui Patrisq; mei Dominici socium, commilitonem, & quasi germanum fratrem, à puero vehementer dilexerim, eiusq; Ordinem, ex quo tamquam è sacro fonte innumerabiles Sancti promanarunt, æquè ac meum ipsum amauerim; ita nunc quoque, pro data tibi à Filio potestate, nostram hanc elucubrationem ab omnibus Dei seruis (quos, cuiuscumque Ordinis sint, summa pietate veneror) præcipuè verò à tuis filiis, meisq; fratribus Minoritis, in bonam partem accipi iubeas.

Gg

APPRO.